

Nr 330.

Av herr **Olsson, Oscar, m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående omorganisation av folk- och småskoleseminarierna.*

Kungl. Maj:ts proposition nr 143 angående omorganisation av folk- och småskoleseminarierna avser ett nedskärande av den nuvarande organisationen till ett omfång, som motsvarar det verkliga behovet av lärare för folkskolan. Därvid skulle i huvudsak iakttagas, att för utbildningsändamål mindre lämpliga folkskoleseminarier nedlades och de fullvärdiga seminariebyggnaderna fullt utnyttjades.

Från denna fullt riktiga princip har Kungl. Maj:t emellertid på, så långt vi kunna finna, otillräckliga grunder gjort ett par märkliga avsteg. Våra två modernaste, för utbildningen bäst och rikligast utrustade seminarier, de i Linköping och Karlstad, skulle båda — det senare tills vidare under obestämd tid — förvandlas till enkelseminarier med fyra seminaristklasser och en övningsskola beräknad för fyra ordinarie övningsskollärare, under det att utrymmena äro avsedda för åtta seminaristklasser och en övningsskola med sju övningsskollärare. Däremot skulle de som enkelseminarium inrättade byggnaderna i Växjö användas för dubbelseminarium och de ej tillfredsställande byggnaderna i Härnösand behållas för ett enkelseminarium. Ett sådant förfarande kan inte vara i överensstämmelse med ett verkligt rationellt ordnande av den nya seminarieorganisationen.

Kungl. Maj:ts proposition utgår visserligen ifrån att för närvarande inga utgifter skulle krävas för nya byggnader och omändringar i Växjö och Härnösand, men dylika bliva säkerligen ofrånkomliga under en mycket snar framtid, sedan nyorganisationen väl genomförts. Från alla synpunkter är det lämpligare och säkrare att redan från början ordna förhållandena så, att de bästa och fullt tillräckliga byggnaderna tagas i anspråk för dubbelseminarierna.

Vad Linköpings seminarium beträffar, vore det säkerligen enklast, om det bleve kvinnligt dubbelseminarium, under det att det för Linköping avsedda manliga enkelseminariet förlades till Växjö. Detta ginge så mycket lättare för sig, som i Linköping finnes en skolköksavdelning av tillräcklig

storlek, för den händelse ett kvinnligt seminarium skulle förläggas dit. Ett förvandlande av Linköpings folkskoleseminarium till kvinnligt skulle alltså praktiskt taget ej medföra några kostnader.

En annan lämplig utväg, särskilt om mycket bärande skäl skulle anföras just för ett kvinnligt folkskoleseminarium i Växjö, vore att göra detta till enkelseminarium och låta Linköping få ett samseminarium med fyra klasser för den manliga kursen och två för den kvinnliga (studentkurs). Erfarenheterna från samseminarierna i Sverige giva ju enligt uttalande från en sakkunnig vid handen, att eventuella olägenheter av en sådan anordning äro obetydliga, enligt övriga sakkunnigas mening är samundervisningen vid seminarierna till enbart nytta (sid. 212 och 222 i propositionen).

Både de sakkunniga och skolöverstyrelsen utgå i motsats till departementschefen från att Linköping bör ha dubbelseminarium. Den enda motivering departementschefen anger för sin uppfattning är (sid. 224) »att Linköping har ett sådant läge i förhållande till de övriga seminariestäderna, att man där lättast kan åtnöjas med ett enkelseminarium». Om därmed menas, att Linköping har ett särdeles centralt läge, så borde detta faktum snarare ha motiverat förläggandet av ett dubbelseminarium till en sådan centralpunkt. Erfarenheten har också visat, att en mycket stor procent av eleverna kommit från andra landskap, ehuru antalet inträdessökande från Östergötland väl räckt till för att utrymmet vid seminariet skulle ha fullt utnyttjats enbart av dem.

Vad seminariet i Karlstad beträffar är det lika orimligt att låta hälften av utrymmet i dess moderna och ypperligt utrustade undervisningslokaler stå outnyttjat under en obestämd tid. Det vore motsatsen till sparsamhet och omtanke att inte sörja för att även detta för åtta klasser utrustade seminarium redan från början efter en omorganisation tages i bruk för ett dubbelseminarium, manligt eller samseminarium.

Den i kungl. propositionen upptagna tanken att ha reservlokaler till förfogande för tillfälliga utbildningskurser, för den händelse ändrade förhållanden skulle göra en större lärarproduktion önskelig eller nödvändig, är högst beaktansvärd. Propositionen förbiser emellertid att vid sådant förhållande det svårigen går för sig att improvisera det ökade nödiga antalet övningsklasser vid seminariet. Därför bör, åtminstone vid de folkskoleseminarier, som äro avsedda för två reservkurser — i den kungl. propositionen Linköping och Luleå — och helst vid flera, övningsskolan ordnas som vid dubbelseminarium, d. v. s. med minst 7 övningsskollärare. Redan nu lida de praktiska övningarna under lärarutbildningen på den snävt tilltagna övningsskolan. I de fall lokalerna för en utvidgning stå till förfogande utan särskild kostnad, bleve den ökade utgiften för det allmänna för en sådan utvidgning endast skenbar eller högst obetydlig. Visserligen komme någon ökning till synes i statens utgifter, men en motsvarande minskning bered-

des vederbörande kommuner, vars barn i större utsträckning komme att anlita seminariets övningsskola.

Med stöd av vad vi sålunda anfört föreslå vi,

att vid bifall i huvudsak till Kungl. Maj:ts proposition nr 143 rörande den nya folkskoleseminarieorganisationen riksdagen måtte besluta, att dubbelseminarier skola upprättas i Linköping och Karlstad samt att åtminstone vid ett eller ett par enkelseminarier med reservlokaler för utvidgad lärarutbildning övningsskolan får samma omfattning som vid dubbelseminarierna.

Stockholm den 16 mars 1932.

Oscar Olsson.

Mauritz Hellberg.

K. G. Westman.

Karl Andersson

David Bergström

E. Thulin.

i Eliantorp.

C. G. Hammarskjöld.

Israel Lagerfelt.

Alb. Bergström.